

Uchwała Nr XXVII/ /2017
Sejmiku Województwa Opolskiego
z dnia marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Rezolucji w sprawie ograniczania prawa i rzeczywistej zdolności wspólnot lokalnych do regulowania i zarządzania istotną częścią spraw publicznych

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 486) oraz § 20 ust. 1, Statutu Województwa Opolskiego (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2014 r. poz. 2201) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się **Rezolucję w sprawie** ograniczania prawa i rzeczywistej zdolności wspólnot lokalnych do regulowania i zarządzania istotną częścią spraw publicznych, w treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Rezolucję, o której mowa w § 1, przekazuje się:

- Prezydentowi RP,
- Prezesowi Rady Ministrów,
- Marszałkowi Senatu RP,
- Marszałkowi Sejmu RP,
- Posłom i Senatorom RP z województwa opolskiego,
- Eurodeputowanym regionu opolsko-dolnośląskiego,
- Wojewodzie Opolskiemu,
- Województwom RP, Związkowi Województw RP,
- Samorządom gmin, powiatów RP,
- Mieszkańcom Województwa Opolskiego - za pośrednictwem środków masowego przekazu.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Opolskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

REZOLUCJA
w sprawie ograniczania prawa i rzeczywistej zdolności wspólnot lokalnych do regulowania
i zarządzania istotną częścią spraw publicznych

„Ustrój terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia decentralizację władzy publicznej.”
(Art. 15. ust. 1 Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. Dz. U. Nr 78, poz. 483)

„Generalnie odpowiedzialność za sprawy publiczne powinny ponosić przede wszystkim te organy władzy, które znajdują się najbliżej obywateli. Powierzając te funkcje innemu organowi władzy, należy uwzględnić zakres i charakter zadania oraz wymogi efektywności i gospodarności.”
(„Art. 4 ust 3. Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego z dnia 15 października 1985 r. Dz.U.1994.124.607)

Sejmik Województwa Opolskiego wyraża głębokie zaniepokojenie postępującymi działaniami partii rządzącej oraz polityków „Prawa i Sprawiedliwości” ograniczającymi prawa i rzeczywiste zdolności wspólnot lokalnych do regulowania i zarządzania istotną częścią spraw publicznych.

„Samorząd terytorialny – wspólnota mieszkańców, stanowi wyjątkową wartość w demokratycznym systemie władzy publicznej. Jest nie tylko formalnym potwierdzeniem idei subsydiarności i decentralizacji władzy w państwie, ale również praktyczną realizacją postulatu udziału i odpowiedzialności wspólnot lokalnych za stanowienie o swoich sprawach. Od momentu powstania po zmianach ustrojowych w 1989 r., samorząd terytorialny nawiązując i czerpiąc, co najlepsze, z tradycji Drugiej Rzeczypospolitej, umacniał swoją pozycję stając się gwarantem stabilnego rozwoju gospodarczego oraz fundamentem budowania aktywności obywatelskiej.

Tak jak dążeniem władz Województwa Opolskiego, od jego powstania 1 stycznia 1999 roku, jest stworzenie regionu otwartego na świat, wielokulturowego, regionu przyjaznego zamieszkaniu, konkurencyjnej gospodarki, regionu uczestniczącego we współpracy międzynarodowej, z dobrze wykształconym i aktywnym społeczeństwem, tak idea ta przyświeca wszystkim władzom jednostek samorządu terytorialnego. Nieustanne podejmowanie przez władze wspólnot samorządowych działań, które zapewnią dynamiczny i zrównoważony rozwój, konkurencyjność, spójność społeczno – gospodarczą i przestrzenną, przy zachowaniu tożsamości, specyfiki dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczych - potrzebuje wsparcia administracji rządowej, a przede wszystkim utrzymania dotychczasowych narzędzi instytucjonalnych.

Dlatego **Sejmik Województwa Opolskiego protestuje** wobec wprowadzania rozwiązań w administracji publicznej oraz zmian prawa z pominięciem otwartego dialogu i konsultacji ze środowiskami samorządowymi, w sprawach bezpośrednio ich dotyczących. Takie działania ingerują w utrwaloną zasadę samorządności i demokratycznego stanowienia o potrzebach środowisk lokalnych, są niezgodne z naturą obowiązku ponoszenia odpowiedzialności za sprawy publiczne przez władze będące najbliżej mieszkańców.

W szczególności podkreśla się, że zaproponowany przez grupę posłów „Prawa i Sprawiedliwości”, bez faktycznego i prawnego uzasadnienia, projekt ustawy w sprawie zmiany ustawy Prawo ochrony środowiska przewidujący przejęcie pełnej kontroli nad funkcjonowaniem wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej przez administrację rządową pozbawia samorządy województw, nie tylko jakiegokolwiek wpływu na ich pracę, ale przede wszystkim ważnego narzędzia finansowego, prawnego i organizacyjnego w kształtowaniu wizji rozwoju swojego lokalnego środowiska.

Zapowiedziana reorientacja instytucjonalna Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej przez Ministerstwo Sportu i Turystyki Województwa niszczy wieloletnią współpracę wnioskodawców z samorządem województwa. Współpracę opartą o wzajemne zaufanie, bieżącej informacji dotyczącej procedur oraz o dobre rozpoznanie potrzeb inwestycyjnych w regionie. Centralizacji podejmowania decyzji w zakresie kształtowania rozwoju bazy sportowej sprawi, że kwalifikacja inwestycji do dofinansowania dokonywana będzie z pominięciem posiadanej przez samorządy niekwestionowanej wiedzy i kompetencji o regionalnych potrzebach środowisk sportowych.

Bulwersujący, w części dotyczącej poszerzenia obszaru terytorialnego miasta Opole, tryb przyjęcia przez Rząd RP rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta z 19 lipca 2016 r. bez zasięgnięcia opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu, która miała zostać wydana na posiedzeniu w dniu 20 lipca 2016 r. narusza podstawowe zasady demokratyczne. Rząd RP nie uwzględnił na etapie podejmowania decyzji, wyników konsultacji społecznych prowadzonych w sołectwach objętych wnioskiem prezydenta Opola oraz w samym Opolu, pomimo miażdżących dla wnioskodawcy wyników tych konsultacji, jak i wysokiej frekwencji, wskazujących na olbrzymi sprzeciw społeczny dla tej inicjatywy. Zmiana granic Opola pomimo społecznych protestów mieszkańców anektowanych wsi, lokalnych władz, negatywnych wyników przeprowadzonych konsultacji, złamaniu prawa mniejszości narodowych, świadczy o ignorowaniu podstawowych zasad demokracji i dialogu, które są podstawą w procesie budowania zaufania społecznego opartego o pewność, że głos każdego mieszkańca ma zasadnicze znaczenie.

Sejmik Województwa Opolskiego protestuje również wobec propozycji partii rządzącej ograniczenia obywatelom praw wyborczych, poprzez wyłączenie możliwości swobodnego wyboru wójtów, burmistrzów i prezydentów miast jak i mających za przedmiot manipulacje granicami okręgów wyborczych lub jednostek samorządu terytorialnego. Lekceważące podejście władzy rządowej do praw i swobód obywatelskich Polaków zmierza do odejścia od koncepcji organizacji społeczeństwa obywatelskiego do modelu organizacji wyłącznie administracji państwowej.

Sejmik Województwa Opolskiego zauważa również niepokojący trend zmniejszania poziomu finansowania zadań zleconych przez administrację rządową. Jedną z podstawowych zasad finansów lokalnych wyrażonych w Konstytucji RP a także w Europejskiej Karcie Samorządu Lokalnego jest zasada adekwatności dochodów jednostek samorządu terytorialnego do przydzielonych im zadań, także tych zadań z zakresu administracji rządowej lub innych zadań zleconych samorządom ustawami. Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone odrębnymi ustawami powinny być przekazywane przez dysponentów części budżetowych w wysokości zapewniającej ich realizację oraz w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonywanie tych zadań.

Dlatego też **Sejmik Województwa Opolskiego** protestuje przeciwko zmniejszaniu poziomu finansowania zadań zleconych przez administrację rządową. Za przykład należy posłużyć się wysokością dotacji celowych w 2016 roku na działania na rzecz rodziny, która uniemożliwiła pełne i terminowe wykonywanie zadań zleconych przez administrację rządową w tym zakresie, natomiast zabezpieczona na 2017 rok kwota 777 000 zł stanowi zaledwie 28,4% poziomu z 2016 roku. Biorąc pod uwagę całoroczny koszt obsługi działań na rzecz rodziny w 2017 roku, kwota łącznych niedoborów dla Województwa Opolskiego przekroczy 2 miliony złotych.

W ocenie **Radnych Województwa Opolskiego** samodzielność samorządu terytorialnego jest aktualnie zagrożona. Rząd RP oraz Parlament RP nie dostrzega tej chronionej konstytucyjnie wartości bez poszanowania, której trudno mówić o realnej samodzielności lokalnej czy regionalnej i dąży do ponownej kumulacji środków publicznych w rękach władzy centralnej. Odebranie samorządom województwa możliwości kreowania rozwoju wsi poprzez nadzór nad Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, które stały się państwowymi osobami prawnymi nadzorowanymi przez Ministerstwo Rolnictwa, czy też powierzenie wojewodom kreowania polityki zdrowotnej, poprzez decydowanie o inwestycjach w ochronie zdrowia, są wyraźnymi sygnałami centralizacji administracji publicznej kosztem samorządów. Radni Województwa Opolskiego dostrzegają również niebezpieczną intencję nadmiernie głębokiej ingerencji administracji rządowej w organizowanie przez samorządy szkolnictwa.

Sejmik Województwa Opolskiego protestuje również przeciwko przedkładanym projektom ustaw oraz zapowiedziom członków Rządu RP i polityków partii rządzącej zmierzającym do nowelizacji przepisów prawa, na mocy których:

1. odbiera się marszałkom województw dotychczasowe uprawnienia w zakresie gospodarki wodnej wynikające z ustawy Prawo wodne, np. do wydawania pozwoleń wodno prawnych, nadzorowania nad działalnością związków spółek wodnych, wydawania decyzji;
2. organy państwowej inspekcji sanitarnej staną się częścią niezespólonej administracji rządowej odbierając starostom dotychczasowe uprawnienie do powoływania powiatowych inspektoratów,
3. przewidziano likwidację powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego i utworzenie w ich miejsce okręgowych inspektoratów jako administracji rządowej niezespólonej;
4. odbiera się starostom nadzór nad stacjami kontroli pojazdów i przekazuje się w ręce Transportowego Dozoru Technicznego,
5. prezesów regionalnych izb obrachunkowych ma wybierać prezes Rady Ministrów,
6. przewiduje się uszczuplenie dochodów powiatów i gmin, które mają być pozbawione wpływów z opłat eksploatacyjnych dotyczących złóż i kopalni,
7. odbiera się uprawnienia marszałkom województw w powoływaniu oraz zapewnianiu prawidłowego funkcjonowania Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego i przekazuje się pod nadzór wojewodów,
8. planuje się odebranie powiatowych urzędów pracy administracji samorządowej i przekazanie ich pod nadzór ministerstwa,
9. planuje się przekazanie Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego wojewodom,
10. planuje się odebranie samorządom poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Sejmik Województwa Opolskiego apeluje do polityków partii „Prawo i Sprawiedliwość” do Parlamentu RP oraz Rządu RP o rozważenie przy projektowaniu rozwiązań prawnych dotyczących statusu i zadań samorządów oraz zasad prawa wyborczego w szczególności z poszanowaniem dialogu i roli konsultacji społecznych.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486) do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami i statutem województwa do kompetencji sejmiku województwa.

Na podstawie § 20 ust. 1 Statutu Województwa Opolskiego (j.t. Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2014 r. poz. 2201) w sprawach ogólnospołecznych Sejmik może uchwalać apele i rezolucje.

Mając na uwadze treść zaproponowanej Rezolucji podjęcie uchwały należy uznać za konieczne i zasadne.